

Monumentnummer*: 529759

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 21 december 2012
Kadaster deel/nr 82937/90

Woonplaats* *Gemeente** *Provincie**
Deelen Ede Gelderland

Locatiennaam *Locatieomschrijving*
Deelen

*Kadastrale gemeente** *Sectie** *Kadastraal object** *Appartement aanduiding* *Grondperceel*
Otterlo C 773

Omschrijving**

Inleiding

Gebouw 22 ligt vrijstaand aan de oostzijde van de dwarsweg over het terrein van Kop van Deelen, tussen de gebouwen 13, 14 en 14a, met aan de westzijde een vrijwel onbelemmerd schootsveld over het vliegterrein. Werd mogelijk gebouwd voor de 'Nahverteiding': een bunker voor verdediging op korte afstand. Gebouw 22 kwam in 1940 tot stand en is op macroniveau onderdeel van een grote militaire vliegveldstructuur uit de periode 1940-1945. Op mesoniveau onderdeel van een ijl complex van in esdorpachtige structuur geplaatste gebouwen. Op microniveau onderdeel van een los gegroepeerde cluster van enige in lineair verband geplaatste gebouwen met uiteenlopende functies.

Omschrijving

Op souterrainniveau uitgevoerde eenlaagse gewapend betonnen BUNKER, vermoedelijk voor nabijverdediging, die is gebouwd op een in hoofdzaak rechthoekige plattegrond en die wordt gedekt door een bijna vlak en monolithisch gewapend betonnen dak. De grootste lengte van de bunker is evenwijdig aan de dwarsweg en strekt zich uit van noordwest naar zuidoost. Rechts in de zuidwestelijke gevel een iets door de rooilijn uitstekende massa. Links, iets boven maaiveldniveau een laag en breed, door versnijdingen in de muurdikte uitgespaard kijk- en schietgat en een klein vierkant vakje. De linker of noordwestgevel is vlak uitgevoerd en blind, terwijl de overigen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

eveneens blinde noordoostgevel een aantal vergelijkbare kleine vierkante 'vakjes' bevat, die mogelijk relictten zijn van ventilatiekanalen of gassluisystemen. Alle gevels en het dak vertonen sporen van bekleding met dakleer. De rechtergevel is voorzien van een uitgebouwde, betonnen portiek met enkele neerwaartse traptreden naar souterrainniveau. De portiek kan tegenwoordig worden afgesloten met een later aangebracht, ijzeren hekwerk en leidt naar een losstaande plaatstalen, naar buiten draaiende deur rechts. In het verlengde van de trap een vergelijkbare kijk- en schietopening met daarboven in rode blokletters geschilderd 'Verboden te roken en vuur te gebruiken'. Het interieur omvat op souterrainniveau een rechthoekige, ongeveer 2,5 m hoge ruimte, met centraal een betonnen paddestoelkolom en in twee wanden neerklapbare stalen kleppen, corresponderend met de beide genoemde schietgaten. Naast deze kennelijke gevechtsruimte een smalle ruimte die bereikbaar is via een houten deur met rechts naast de deur een gekleurde krijttekening van een staande schilderende man, en profiel weergegeven. In beide ruimten enige relictten van buisradiatoren van een oud centraal verwarmingssysteem met zogenoemde 'gestanste ribbenbuizen' als convectors. De bunker bevat mogelijk nog meer ruimten, maar deze waren vermoedelijk niet vanuit de huidige ingang toegankelijk.

Waardering

BUNKER voor verdedigingsdoeleinden, van algemeen belang als zeldzaam en relatief gaaf onderdeel van een uit de Tweede Wereldoorlog stammend en door de Duitse bezetter als onderdeel van een groot militair vliegveld opgezet legerkamp, vanwege: stedenbouwkundige, krijgs- en cultuurhistorische, situationele en complex- en ensemblewaarden, die onder meer kunnen blijken uit de in kunstmatige esdorpstructuur uitgevoerde camouflage, uit de specifieke ligging met onbeperkt uitzicht en schootsveld over het gehele vliegveldterrein, en uit de samenhang van en met het totale militaire vliegveldconcept en de ruimtelijke hoofdlijnen en onderdelen van het kampement.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Bijgebouwen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument